

Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis

Studia de Securitate 9(3) (2019)

ISSN 2657-8549

DOI 10.24917/26578549.9.3.10

Jakub Idzik

ORCID ID 0000-0002-1642-0486

Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie

Maciej Ujma

ORCID ID 0000-0002-7150-2839

Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie

Jeden protest dwa medialne obrazy świata: protest lekarzy rezydentów w relacjach wieczornych programów informacyjnych „Wiadomości” TVP i „Fakty” TVN

Wprowadzenie

Protesty w życiu społecznym przyciągają uwagę zarówno bliskich ich uczestników, polityków, opinię publiczną, jak i w szczególności media. Środki masowego komunikowania nie tylko relacjonują protesty, ale także komentują je, tworzą ich tematyczne ramy, nadając określony ton i sens prezentowanym wydarzeniom. W tym kontekście należy zwrócić uwagę na wielowymiarowość skutków medialnych relacji dotyczących protestów społecznych. W zależności od tego, ile miejsca poświęcą im programy informacyjne, na tyle ważny będzie wydawał się protest. Widzowie z uwagą śledzić będą argumentacje i motywy działania każdej ze stron protestu, a więc rządu, związków zawodowych, samych protestujących. Nie bez znaczenia pozostanie to, czyje intencje zostaną z lepszym skutkiem wyjaśnione przez media lub ewentualnie po czyjej stronie dany program się opowie.

Wobec zarysowanych dylematów interesującym z punktu widzenia rezonansu medialnego wydarzeniem był protest lekarzy rezydentów, który rozpoczął się 2 października 2017 roku. Rezydenci są młodymi lekarzami, którzy po ukończeniu 6-letnich studiów na kierunku lekarskim, po zdanym egzaminie lekarskim i po odbyciu 13-miesięcznego stażu podyplomowego, pracują średnio od 4 do 10 lat, by zdobyć specjalizacje. Okres ten nazywany jest rezydenturą. Zdaniem samych rezydentów ich pensje przez ten czas były dramatycznie niskie i stąd podjęli walkę, by doprowadzić do zmian. Protestujący domagali się stanowczo zwiększenia nakładów na służbę zdrowia z 4,7% do 6,8% PKB w okresie trzech lat oraz znaczącego wzrostu wynagrodzenia. To wynosiło w specjalizacjach priorytetowych 3602 zł brutto, natomiast lekarze rezydenci szkolący się w specjalizacji określonej jako niepriorytetowa, otrzymywali 3170 zł brutto. Za specjalizacje priorytetową uznawano dziedziny, w których brakowało specjalistów. W 2018 roku były to: anesteziologia i intensyw-
na terapia, chirurgia onkologiczna, geriatria, hematologia, medycyna ratunkowa, medycyna rodzinna, neonatologia, neurologia dziecięca, onkologia i hematologia

dziecięca, onkologia kliniczna, patomorfologia, pediatria, psychiatria dzieci i młodzieży, radioterapia onkologiczna, stomatologia dziecięca, chirurgia ogólna, choroby wewnętrzne, kardiologia dziecięca, ortodoncja i psychiatria¹. Wszelkie pozostałe dziedziny, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 6 września 2018 roku, traktowane były jako niepriorytetowe.

Według środowiska lekarskiego wydatki na służbę zdrowia były zbyt niskie, co doprowadziło także do znacznego pogorszenia się warunków pracy. Lekarze rezydentenci zdecydowali się na protest głodowy, z nadzieją, że przyspieszy to negocjacje z rządem. Początkowo zaangażowanie rządzących nie było duże, ale zmieniło się to, gdy protest rozszerzył się na cały kraj. Rząd zaproponował 6% PKB na służbę zdrowia, co miałyby zostać osiągnięte w 2025 roku, czyli po 8 latach od początków strajku. Protestujący stanowczo odrzucili propozycje. Następnie protest przeszedł w formę uśpioną, ponieważ negocjacje nie posuwały się do przodu, a także zainteresowanie mediów tematem spadło. Ostatecznie po 4 miesiącach, zawarto porozumienie z rządem. Zgodzono się na 6% PKB w okresie 6, a nie 8 lat oraz na podwyżki wynagrodzenia do wysokości 4.000 zł brutto dla lekarza odbywającego rezydenturę w specjalizacji nieokreślonej jako priorytetowa, natomiast w dziedzinie priorytetowej – pensja miałaby wynieść 4.700 zł brutto².

Sposób prezentowania przez media protestów stanowi godny analizy przykład relacjonowania i interpretacji przez nie złożonego i wielowymiarowego wydarzenia, które głównie telewizyjnym programom informacyjnym dawało duże możliwości w zakresie prezentowania, tłumaczenia i prezentacji sposobu rozumienia tej problematyki. Z normatywnego punktu widzenia, korzystnego dla potencjalnego odbiorcy mediów, najdoskonalszym medialnym przekazem zagadnień związanych z szeroko rozumianą polityką byłoby zachowanie zasad obiektywizmu, bezstronności oraz wyraźne oddzielenie dziennikarskiego komentarza od prezentacji samego wydarzenia, rezygnacja z wypowiedzianych przez dziennikarzy ocen i przedstawianie treści tak, by były możliwie najwierniejszym obrazem rzeczywistości. Badacze mediów wskazują, że takie materiały medialne z wielu powodów nie mogą powstać³. Z jednej strony prezentacja danego wydarzenia w mediach zawsze opiera się na jego skrócie, zaprezentowany zostanie jedynie fragment całości z uwagi na ograniczony czas trwania programu. Jest on zatem odpowiednio przygotowany przez twórców programu poprzez wybranie najciekawszych obrazów, wypowiedzi czy ujęć. Czyni to niezwykle trudnym wskazanie, czy i kiedy przekaz medialny jest stronniczy. Obiektywizm przekazu pozostaje ideą, a nie stanem, który da się w pełni osiągnąć. Media do pewnego tylko stopnia odzwierciedlają istniejącą rzeczywistość, w pewnym zaś zakresie rzeczywistość tę kreują. Dzieje się tak również dlatego, że

1 A. Pochrząst-Motyczynska, *Cztery nowe specjalizacje uznane za priorytetowe*, <https://www.prawo.pl/zdrowie/specjalizacje-priorytetowe-lista-dziedzin-priorytetowych,262003.html>, [dostęp: 16.04.2019].

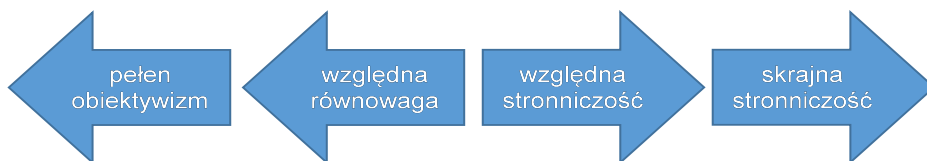
2 Porozumienie Ministra Zdrowia z Porozumieniem Rezydentów Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Lekarzy, Warszawa 2018, http://www.rezydenci.org.pl/wp-content/uploads/2018/02/Xerox-Scan_08022018115718-1.pdf, [dostęp: 16.04.2019].

3 R. Klepka, *Obrazy polityki w mediach: podstawowe uwarunkowania*, [w:] *Medialne obrazy świata. Wybrane problemy społeczno-polityczne w mediach*, red. R. Klepka, Kraków 2018, s. 9 i n.

wielu widzów konsumując treści medialne, oczekuje nie tylko tego, że się dowiedzą, ale także że zrozumieją, co się stało, a takiego celu nie da się osiągnąć jedynie dokumentując wydarzenie, pomijając charakterystykę jego kontekstu czy unikając interpretacji.

Istotny pozostaje także cel, jaki przyświeca danemu medium. Określone programy czy redakcja mogą celowo prezentować określone wydarzenia tak, by były dla określonych aktorów politycznych czy społecznych mniej lub bardziej korzystne. Jak wskazuje Rafał Klepka, w mediach niejednokrotnie mamy do czynienia z celową selekcją materiałów, która może doprowadzić do eliminacji wybranych punktów widzenia lub nadreprezentacji materiałów poświęconych określonemu zagadnieniu⁴. Obiektywizm w mediach może być w tej sytuacji traktowany jako rodzaj idei, zaś każdy przekaz medialny sytuuje się w obszarze kontinuum pomiędzy pełnym obiektywizmem a skrajną stronniczością⁵. Założenie to ilustruje schemat 1. Medialną stronniczość i brak równowagi w zakresie relacjonowania zjawisk politycznych do pewnego stopnia uznać można zatem za naturalną konsekwencję medialnego relacjonowania rzeczywistości⁶.

Rysunek 1 Kontinuum między obiektywizmem, a stronniczością polityczną w przekazach medialnych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie R. Klepka, *Medialna walka o dobrą zmianę: obraz wyborów parlamentarnych w 2015 roku w wybranych mediach*, Kraków 2018, s. 37.

Mając na uwadze powyższe, należy mieć świadomość tego, że poczucie bezpieczeństwa w każdej społeczności, w tym także w państwie, zależy od wiedzy dotyczącej procesów politycznych, nastrojów społecznych, działań i dążeń wybranych grup zawodowych oraz ich wpływu na codzienne życie obywateli. Ci zaś informacje na temat otaczającego świata czerpią głównie z mediów⁷. Interesującym pozostaje zatem pytanie, jak najpopularniejsze telewizyjne programy informacyjne, gromadzące przed ekranami odbiorników telewizyjnych miliony widzów, prezentują wybrane wydarzenia i tłumaczą świat swoim widzom. Celem niniejszej publikacji jest analiza zawartości medialnych relacji dotyczących protestu rezydentów w te same kolejne

4 R. Klepka, *Medialna stronniczość polityczna jako nowa forma cenzury: przypadek Wiadomości TVP*, [w:] *Cenzuro wróć? Mechanizmy ograniczania wolności słowa w Polsce po 1990 roku*, red. Z. Romek, K. Kamińska-Chełmiński, Pułtusk-Warszawa 2018, s. 191 i n.

5 R. Klepka, *Relacjonowanie polityki w „Wiadomościach” TVP1 po wyborach parlamentarnych w 2015 roku: obiektywne czy stronnicze?*, „Political Preferences” 2017, nr 17, s. 157.

6 R. Klepka, *Medialna walka o dobrą zmianę: obraz wyborów parlamentarnych w 2015 roku w wybranych mediach*, Kraków 2018, s. 37.

7 R. Klepka, *Analiza zawartości mediów: dlaczego i do czego można ją wykorzystać w nauce o bezpieczeństwie i politologii?*, „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis Studia de Securitate et Educatione Civili” 2016, t. VI, nr 224, s. 33 i n.

dni w dwóch wieczornych telewizyjnych programach informacyjnych cieszących się najwyższym poziomem oglądalności.

Metodologia

Badanie przeprowadzono, posługując się analizą zawartości mediów. Jej celem było uzyskanie obiektywnego, systematycznego i ilościowego opisu jawnej treści komunikatu odnoszącej się do badanej problematyki, przy czym klasyczną analizę zawartości poszerzono także o analizę dyskursu, chcąc uchwycić także podteksty, dwuznaczności i intencje nadawcy⁸. Analizie poddano dwa wieczorne telewizyjne programy informacyjne nadawane w okresie pięciu kolejnych dni, od 16 do 20 października 2017 roku, w czasie których miały miejsce protesty lekarzy rezydentów. W konsekwencji dążono w badaniu do określenia, na ile media różnią się w prezentacji tego samego wydarzenia, w tym samym czasie.

Na podstawie danych Nielsen Audience Measurement dotyczących oglądalności wybrano do analizy najpopularniejsze wieczorne programy informacyjne. W październiku 2017 r. liderem oglądalności był program „Fakty” nadawany przez TVN, w dalszej kolejności „Wiadomości” TVP, zaś trzecie miejsce zajęły „Wydarzenia” Polsatu. Do porównania zostały wybrane dwa wydania najpopularniejszych programów informacyjnych z tych samych kolejnych pięciu dni 2017 roku. Szczegółowe dane dotyczące oglądalności głównych wydań najpopularniejszych polskich telewizyjnych programów informacyjnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1 Oglądalność (liczba widzów) wieczornych telewizyjnych programów informacyjnych w październiku 2017 roku

Tytuł i godzina emisji	Październik 2017
Fakty TVN 19.00	2 913 591
Wiadomości TVP1 19.30	2 146 401
Wydarzenia Polsat 18.50	2 097 647
Teleexpress TVP1 17:00	1 993 085

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Nielsen Audience Measurement dla portalu wirtualnemedialia.pl, M. Kurdupski, „„Wiadomości” w TVP1 straciły 1,13 mln widzów, a „Teleexpress” – 928 tys. „Fakty” liderem w październiku” <https://www.wirtualnemedialia.pl/arttykul/ogladalnosc-programow-informacyjnych-pazdziernik-2017>, (dostęp: 16.04.2019).

Wartościowy model badania zawartości telewizyjnych programów informacyjnych zaproponowany został przez uczonych z Network of European Political Communication Scholars⁹. W badaniu wykorzystano koncepcję pomiaru równowagi newsów (political balance in the news) rozumianą jako przeciwieństwo stronniczości (partisan media bias), czyli uprzywilejowania w zakresie prezentowania

8 W. Pisarek, *Analiza zawartości prasy*, Ośrodek Badań Prasoznawczych, Kraków 1983, s. 45.

9 F. Esser, J. Strömbäck, C.H. De Vreese, *Reviewing key concepts in research on political news journalism: Conceptualizations, operationalizations, and propositions for future research*, „Journalism” 2011, t. 13, nr 2, s. 139.

określonego aktora politycznego¹⁰. W wykorzystanym do badania kluczu kategoryzacyjnym badano widoczność aktorów politycznych, mierząc czas ich wypowiedzi w sekundach (czas ekspozycji czynnej) oraz wydźwięk, czyli sposób, w jaki zaprezentowano polityków i inne osoby związane z badanym tematem. Schemat kodowania widoczności aktorów politycznych zaprezentowany został w poniższej tabeli.

Tabela 2 Klucz kategoryzacyjny stosowany do badania wydźwięku newsów

Kategoria	Instrukcja kodowania
Wydźwięk	W badaniu kodowane są wszystkie newsy dotyczące analizowanych tematów. Zmienna może zostać zakodowana na jeden z czterech sposobów: (K) korzystny – news ma jednoznacznie pozytywną konotację dla aktora politycznego, (N) niekorzystny – news ma jednoznacznie negatywną konotację dla aktora politycznego, (A) ambiwalentny – news może zostać odebrany zarówno pozytywnie jak i negatywnie, (Ne) neutralny – news nie zawiera ani pozytywnych ani negatywnych znaczeń czy konotacji.

Źródło: opracowanie własne na podstawie R. Klepka, *Medialna walka o dobrą zmianę: obraz wyborów parlamentarnych w 2015 roku w wybranych mediach*, Kraków 2018, s. 202.

W przeprowadzonych badaniach porównano widoczność i wydźwięk strony rządowej, środowiska lekarskiego, do którego zaliczono: Porozumienie rezydentów, Naczelną Radę Lekarską, Ogólnopolski Związek Zawodowy Lekarzy, Naczelną Radę Pielęgniarek i Położnych. W kluczu kategoryzacyjnym pojawili się również eksperci (do których zaliczono publicystów i naukowców), opozycja, pacjenci oraz pozostałe osoby, które wypowiedziały się w badanych newsach. Ogółem zarejestrowano po 5 wydań „Wiadomości” oraz „Faktów” z dni od 16 do 20 października 2017 roku. Jako jednostkę rejestracji przyjęto pojedynczą informację (newsa), zaś jednostką pomiaru była 1 sekunda. Każdy z autorów niniejszego opracowania dokonał pomiaru widoczności oraz wydźwięku newsów poddanych analizie, zaś następnie obliczono współczynnik Kappa Cohena, który wyniósł 0,97, co oznacza bardzo wysoki poziom zgodności ocen obydwu badaczy.

Wyniki

Do badania zakwalifikowano wszystkie newsy dotyczące protestu lekarzy rezydentów, nadane w „Faktach” i „Wiadomościach”, w pięciu badanych wydaniach programu w październiku 2017 roku. W sumie analizie poddano 8 newsów. Szczegółowe dane dotyczące liczby i czasu trwania newsów zgromadzono w poniższej tabeli.

Tabela 3 Analiza ilościowa i łączny czas trwania newsów objętych badaniem

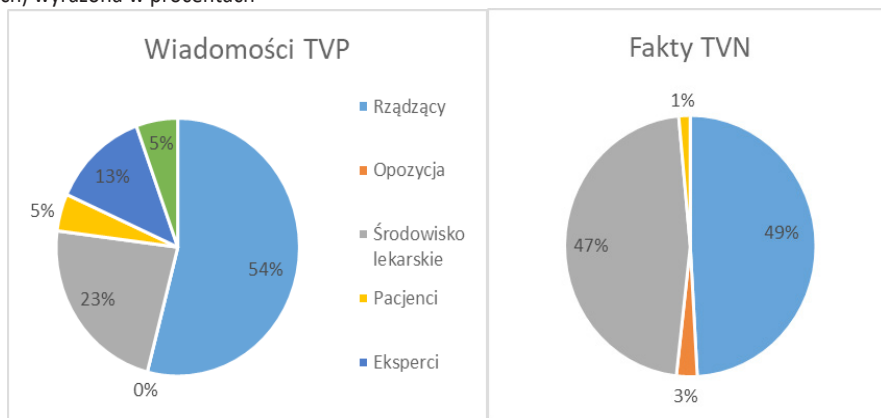
Fakty TVN	Wiadomości TVP
5 newsów 17 m 24 s	3 newsy 10 m 4 s

Źródło: badania własne

¹⁰ D.N. Hopmann, P. Van Aelst, G. Legnante, *Political balance in the news: A review of concepts, operationalizations and key findings*, „Journalism” 2011, t. 13, nr 2, s. 241.

Liczba newsów dotycząca protestu lekarzy rezydentów różniła się pomiędzy programami i wynosiła 5 w „Faktach” TVN, 3 w „Wiadomościach” TVP. Liczba newsów przekładała się także na łączny czas ich trwania, który wyniósł ponad 10 minut w „Wiadomościach”, a w „Faktach” ponad 17 minut. Dobrze obrazuje to zainteresowanie obu stacji tym wydarzeniem. „Wiadomości” stawiały sobie za cel raczej ogólnikową prezentację protestu ze wskazaniem, że to jeden z wielu kontekstów reformy służby zdrowia. „Fakty” nagłaśniały protest eksponując porażki rządu oraz specyfikę jego obietnic, które były w znaczącym stopniu oddalone w czasie.

Rysunek 2 Obecność wypowiedzi osób przedstawionych w badanych newsach (mierzona w sekundach) wyrażona w procentach

Źródło: badania własne

Długość trwania wypowiedzi osób zarejestrowana w badanych newsach jest konsekwencją zarówno zaangażowania w prezentowanie określonej strony konfliktu, jak zainteresowania problemem w ogóle, co przekłada się na ogólnie mniejsze zainteresowanie protestem przez program TVP. „Wiadomości” TVP wyraźnie mniej czasu poświęciły na wypowiedzi protestujących, w porównaniu do „Faktów” TVN, w których łączny czas wypowiedzi strony rządowej był zbliżony do sumy wypowiedzi protestujących. Dokładne wyniki wyrażone w sekundach przedstawia poniższa tabela. W programie telewizji publicznej oddano głos pacjentom i ekspertom, podczas gdy stacja komercyjna poświęciła czas na wypowiedzi polityka opozycji.

Tabela 4 Czas trwania wypowiedzi (mierzony w sekundach) osób prezentowanych w newsach „Wiadomości” i „Faktów”.

	Fakty TVN	Wiadomości TVP
Rządzący	166	127
Środowisko lekarskie	158	54
Pacjenci	0	11
Eksperci	0	30

Opozycja	9	0
Inni	5	13

Źródło: badania własne

W dalszej części badania każdy news dotyczący analizowanych problemów poddano ocenie pod kątem jego wydźwięku w stosunku do rządzących oraz wydźwięku w odniesieniu do środowiska lekarskiego prowadzącego lub wspierającego protest.

Tabela 5 Wydźwięk newsów dotyczących protestu lekarzy rezydentów w odniesieniu do rządzących

Serwis informacyjny	Korzystny dla rządzących	Niekorzystny dla rządzących	Neutralny wobec rządzących	Ambiwalentne
Wiadomości TVP	3	0	0	0
Fakty TVN	0	4	0	1

Źródło: badania własne

W „Wiadomościach” w pięciu badanych wydaniach programu, łącznie trzykrotnie poruszono tematykę protestu lekarzy rezydentów. Każdy z trzech newsów został oceniony pod kątem wydźwięku dotyczącego rządzących oraz wydźwięku w odniesieniu do środowiska lekarskiego. Starano się uchwycić intencje nadawcy komunikatu oraz potencjalny odbiór zgodnie z przedstawionymi założeniami. Wszystkie trzy newsy odnosiły się do strony rządowej w sposób korzystny. Zupełnie inaczej w stosunku o rządzących mówiono w programie „Fakty”. Spośród pięciu newsów dotyczących badanej problematyki zidentyfikowanych w badanych programach, aż cztery niosły za sobą negatywny wydźwięk w stosunku do rządu, tylko jeden można uznać za ambiwalentny.

Tabela 6 Wydźwięk newsów dotyczących protestu lekarzy rezydentów w odniesieniu do środowiska lekarskiego

Serwis informacyjny	Korzystny dla środowiska lekarskiego	Niekorzystny dla środowiska lekarskiego	Neutralny wobec środowiska lekarskiego	Ambiwalentne
Wiadomości TVP	0	1	1	1
Fakty TVN	4	0	0	1

Źródło: badania własne

Odmienne rysował się wydźwięk badanych newsach w odniesieniu do środowiska lekarskiego. W przypadku „Wiadomości” jeden news był niekorzystny dla protestujących, drugi ambiwalentny, może on zostać różnie odebrany przez widza oraz jeden news miał charakter neutralny. Warto podkreślić iż nie było newsa jednoznacznie korzystnego. Natomiast w „Faktach” cztery z pięciu newsów odnosiły się

do środowiska lekarskiego w sposób korzystny, tylko jeden news był ambiwalentny. Tym samym „Fakty” korzystnie prezentowały protestujących.

Różne sposoby podejmowania analizowanych tematów w wieczornych programach informacyjnych kreowane były także przez stosowne narracje. W poniższej tabeli znajdują się cytaty wypowiedzi prowadzących program oraz reporterów ilustrujące budowaną narrację oraz tłumaczące medialną ekspozycję i interpretujące wydarzenia.

Tabela 7 Wypowiedzi dziennikarzy programów „Fakty” i „Wiadomości”, jako przykłady sposobu budowania narracji wokół protestu lekarzy rezydentów.

Fakty TVN	<p>„W jednym zdaniu minister zachęca do rozmów w drugim od razu odrzuca postulaty protestujących”</p> <p>„6% PKB będzie za 8 lat, to rewolucja mówi minister, to dramat mówią lekarze”</p> <p>„Nie ma naszej zgody na tak wolne wprowadzenie zmian”</p> <p>„Rezydenci prowadzą głodówkę od 18 dni”</p> <p>„Minister zdrowia zapewnia, że żądania lekarzy spełni w ciągu 8 lat, choć zapewne do tego czasu dawno przestanie być ministrem”</p>
Wiadomości TVP	<p>„Lekarze grożą, że głodówka rozleje się na cały kraj”, „Stawiają warunki i grożą eskalacją protestu”</p> <p>„Rząd chce znacząco zwiększyć wydatki na służbę zdrowia do 6% PKB”</p> <p>„Wydatki na ten cel mają stopniowo wzrastać do 6% PKB”</p> <p>„Rezydenci protestują od 2 października”</p> <p>„Rząd da dodatkowe miliardy na służbę zdrowia”</p>

Źródło: badania własne

Sposób budowania narracji wokół protestu lekarzy rezydentów przez obie stacje znacząco się różni. Komentarze pojawiające się w „Faktach” negatywnie odnoszą się do propozycji stawianych przez rząd, przedstawiając go niemal zawsze niekorzystnie. „Wiadomości” pozytywnie nastawione do propozycji rządu, starają się budować niekiedy negatywne emocje w widzu ukierunkowane w stronę protestujących lekarzy rezydentów. Dobrym przykładem jest sformułowanie „Lekarze grożą, że głodówka rozleje się na cały kraj”, „Stawiają warunki i grożą eskalacją protestu”. Sformułowania mówiące o groźbach i stawianiu warunków nie budzi pozytywnych skojarzeń. Kolejnym przykładem ilustrującym odmienną w prezentacji tej samej informacji są sformułowania: „Rezydenci prowadzą głodówkę od 18 dni” z „Faktów” oraz „Rezydenci protestują od 2 października” z „Wiadomości”. Mniej wyrazista wydaje się lakonicznie podana data „od 2 października”, w porównaniu do 18 dni ciągłego protestu. Powyższe przykłady silnie ilustrują dążenie do prezentacji odmiennych wizji protestu, dwóch medialnych obrazów świata.

W badanych materiałach pojawiły się również wypowiedzi ekspertów. Analizie poddano wydzwięk wypowiedzi eksperta zarówno w stosunku do rządzących jak i protestujących lekarzy rezydentów. Wszystkie trzy wypowiedzi ekspertów pojawiły się w „Wiadomościach” TVP. Jedna z nich odnosiła się do rządu w sposób korzystny, natomiast pozostałe dwie wypowiedzi dotyczyły protestujących. Obie miały charakter ambiwalentny. Uwagę zwraca także dobór ekspertów, którymi w dwóch

przypadkach byli publicyści prawniczych mediów: Rafał Ziemkiewicz z „Do Rzeczy” oraz Edyta Hołdyńska z portalu „wpolityce.pl”. Pojawiła się również jedna wypowiedź prof. Mariana Żukowskiego, ekonomisty z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

Wnioski

Przeprowadzone badania dowodzą, że analizowane programy informacyjne inaczej przedstawiały to samo wydarzenie. Niewielka próba badawcza nie pozostawia wątpliwości, że program telewizji publicznej w celowy sposób prezentował korzystnie rządzących. Każdy protest niesie za sobą negatywne konotacje dla rządu. Nie dziwi więc tak duże zaangażowanie „Faktów” w problematykę protestu i poparcie protestujących. Wyniki przeprowadzonych badań dowodzą, że „Fakty” starały się krytycznie analizować i oceniać działania rządu, natomiast „Wiadomości” broniły stanowiska rządzących. To samo wydarzenie zostało zaprezentowane w zupełnie inny sposób. Widz, który ogląda jeden z najpopularniejszych wieczornych programów informacyjnych widzi tylko jeden punkt widzenia.

Rysunek 3 Stosunek do rządu analizowanych telewizyjnych programów informacyjnych

Źródło: opracowanie własne

Reasumując, wskazać należy, że żadnemu z programów informacyjnych, nie tylko spośród badanych w tym opracowaniu, nie da się przypisać pełnej neutralności, każdemu zaś przypisać można pewien zakres stronniczości. Zaprezentowane wyniki badań dowodzą na przykładzie pojedynczego wydarzenia zjawiska stronniczości mediów. Telewizyjne programy informacyjne realizują swoje cele, opowiadając się za lub przeciw rządzącym. Interesującą perspektywą dalszych badań byłaby ocena także innych programów informacyjnych oraz analiza zjawiska w czasie, która pozwoliłaby na stwierdzenie, czy stronniczość ma stały charakter czy doraźny w zależności od kontekstu lub wybranego wydarzenia politycznego.

Jednocześnie wskazać należy, że przedstawiona stosunkowo niewielka próba, obejmująca zaledwie pięć dni potwierdza inne badania przeprowadzone w ciągu ostatnich lat, które jednoznacznie dowodzą silnej prorządowej stronniczości

televizji publicznej oraz daleko idącego dystansu wobec rządzących ze strony najpopularniejszego programu informacyjnego telewizji komercyjnej¹¹.

Bibliografia

- Batorowska H., Wasiuta O., Klepka R., *Media jako instrument wpływu informacyjnego i manipulacji społeczeństwem*, Wydawnictwo Libron, Kraków 2019.
- Esser F., Strömbäck J., De Vreese C.H., *Reviewing key concepts in research on political news journalism: Conceptualizations, operationalizations, and propositions for future research*, „Journalism” 2011, t. 13, nr 2.
- Hopmann D.N., Van Aelst P., Legnante G., *Political balance in the news: A review of concepts, operationalizations and key findings*, „Journalism” 2011, t. 13, nr 2.
- Klepka R., *Ewolucja Wiadomości TVP1: od medialnej stronniczości do propagandy politycznej*, [w:] *Walka informacyjna. Uwarunkowania-incydenty-wyzwania*, red. H. Batorowska, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Instytut Bezpieczeństwa i Edukacji Obywatelskiej, Katedra Kultury Informacyjnej i Zarządzania Informacją, Kraków 2017.
- Klepka R., *Medialna stronniczość polityczna jako nowa forma cenzury: przypadek Wiadomości TVP*, [w:] *Cenzuro wróć? Mechanizmy ograniczania wolności słowa w Polsce po 1990 roku*, red. Z. Romek, K. Kamińska-Chełmniak, Pułtusk–Warszawa 2018.
- Klepka R., *Medialna walka o dobrą zmianę: obraz wyborów parlamentarnych w 2015 roku w wybranych mediach*, Kraków 2018.
- Klepka R., *Obrazy polityki w mediach: podstawowe uwarunkowania*, [w:] *Medialne obrazy świata. Wybrane problemy społeczno-polityczne w mediach*, red. R. Klepka, Wydawnictwo Uniwersytetu Pedagogicznego, Kraków 2018.
- Klepka R., *Relacjonowanie polityki w „Wiadomościach” TVP1 po wyborach parlamentarnych w 2015 roku: obiektywne czy stronnicze?*, „Political Preferences” 2017, nr 17.
- Pisarek W., *Analiza zawartości prasy*, Ośrodek Badań Prasoznawczych, Kraków 1983.
- Pochrząst-Motyczyńska A., *Cztery nowe specjalizacje uznane za priorytetowe*, <https://www.prawo.pl/zdrowie/specjalizacje-priorytetowe-lista-dziedzin-priorytetowych,262003.html>, [dostęp: 16.04.2019].
- Porozumienie Ministra Zdrowia z Porozumieniem Rezydentów Ogólnopolskiego Związku Zawodowego Lekarzy*, Warszawa 2018, http://www.rezydenci.org.pl/wp-content/uploads/2018/02/Xerox-Scan_08022018115718-1.pdf, [dostęp: 16.04.2019]

One protest, two media pictures of the world: a protest of resident doctors in the evening news programs ‘Wiadomości’ TVP and ‘Fakty’ TVN

Abstract

The protest of resident doctors was a very popular issue in the media in October 2017. Television news programs being the most popular source of information about politics

11 H. Batorowska, O. Wasiuta, R. Klepka, *Media jako instrument wpływu informacyjnego i manipulacji społeczeństwem*, Wydawnictwo Libron, Kraków 2019, s. 327 i n., R. Klepka, *Ewolucja Wiadomości TVP1: od medialnej stronniczości do propagandy politycznej* [w:] *Walka informacyjna. Uwarunkowania-incydenty-wyzwania*, red. H. Batorowska, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Instytut Bezpieczeństwa i Edukacji Obywatelskiej, Katedra Kultury Informacyjnej i Zarządzania Informacją, Kraków 2017.

have reported the development of events in different way. The article presents the results of research on the content of the two most-watched TV news evening programs during the five most important protest days. This analysis leads to the conclusion that news programs presented political reality in different way. The research covered the visibility of political actors, the overtone of problems, the exhibition of topics, the selection and partiality of experts' opinions. Then the journalists' opinions were chosen, which gave meaning and interpretation to the facts presented. On the basis of the collected data, it was assessed how neutral or biased news was analyzed.

Słowa kluczowe: protesty społeczne, medialne relacje polityki, programy informacyjne, analiza zawartości

Key words: social protests, media coverage of politics, news programs, media content analysis

Jakub Idzik

– absolwent studiów z bezpieczeństwa narodowego na Uniwersytecie Pedagogicznym im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, interesuje się uzbrojeniem, sposobami prowadzenia wojny, a także nowymi technologiami, komunikowaniem masowym oraz możliwościami wykorzystania analizy zawartości w naukach o bezpieczeństwie. Uczestnik krajowych i międzynarodowych konferencji naukowych, autor i współautor artykułów naukowych, członek komitetu redakcyjnego czasopisma „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia de Securitate”. E-mail: jakub.idzik96@gmail.com.

Maciej Ujma

– student bezpieczeństwa narodowego na Uniwersytecie Pedagogicznym im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, interesuje się motoryzacją, techniką i mediami oraz możliwościami ich wykorzystania w badaniu zagadnień związanych z bezpieczeństwem. E-mail: ujmamaciej@gmail.com.